Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

17. května 2017 *

„Kasační opravný prostředek — EZZF a EZFRV — Prováděcí rozhodnutí Evropské komise — Oznámení adresátovi — Následná oprava tiskového formátu přílohy — Zveřejnění rozhodnutí v *Úředním věstníku Evropské unie* — Lhůta pro podání žaloby — Počátek běhu lhůty — Opožděnost — Nepřípustnost“

Ve věci C-339/16 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 16. června 2016,

Portugalská republika, zastoupená L. Inez Fernandesem, M. Figueiredem, J. Saraivou de Almeida a P. Estêvão, jako zmocněnci,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž další účastnicí řízení je:

Evropská komise, zastoupená D. Triantafyllouem a M. Françou, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení E. Regan, předseda senátu, J.-C. Bonichot (zpravodaj) a A. Arabadžev, soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: portugalština.

Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se Portugalská republika domáhá zrušení usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 19. dubna 2016, Portugalsko v. Komise (T-556/15, nezveřejněné, dále jen „napadené usnesení“, EU:T:2016:239), kterým Tribunál odmítl jako nepřípustnou její žalobu na zrušení prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2015/1119 ze dne 22. června 2015, kterým se z financování Evropskou unií vylučují některé výdaje vynaložené členskými státy v rámci Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (Úř. věst. 2015, L 182, s. 39, dále jen „sporné rozhodnutí“), v rozsahu, v němž vylučuje některé výdaje vynaložené tímto členským státem.

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

2 Komise přijala dne 22. června 2015 sporné rozhodnutí, kterým mimo jiné uplatnila vůči Portugalské republice finanční opravu ve výši řádově 137 milionů eur, co se týče opatření „Ostatní přímé podpory – Plochy“ pro rozpočtové roky 2010 až 2012.

3 Článek 2 sporného rozhodnutí mimo jiné stanoví:

„Toto rozhodnutí je určeno […] Portugalské republice […].“

4 Dne 23. června 2015 bylo sporné rozhodnutí oznámeno stálému zastoupení Portugalské republiky při Evropské unii pod číslem C(2015) 4076.

5 Dne 10. července 2015 bylo sporné rozhodnutí zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie*.

6 Stálé zastoupení Portugalské republiky při Evropské unii obdrželo dne 20. července 2015 sdělení s následující poznámkou v anglickém jazyce:

„Z důvodu technické chyby by mohla příloha [sporného rozhodnutí] ze dne 22. června 2015, která byla oznámena dne 23. června 2015, obsahovat problémy týkající se tiskového formátu. Z tohoto důvodu Vám zasíláme přílohu, z níž byly odstraněny problémy s tiskovým formátem.“

Žaloba podaná k Tribunálu a napadené usnesení

7 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 23. září 2015 podala Portugalská republika žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí.

8 Samostatným podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 8. října 2015 vznesla Komise námitku nepřípustnosti podle čl. 130 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu. Portugalská republika předložila dne 20. listopadu 2015 své vyjádření k námitce nepřípustnosti vznesené Komisí.

9 Na základě organizačního procesního opatření ze dne 4. února 2016 požádal Tribunál Komisi o informace týkající se problémů s tiskovým formátem, které byly uvedeny v jejím sdělení ze dne 20. července 2015. Dopisem ze dne 17. února 2016 vyhověla Komise výzvě Tribunálu a požadované informace mu poskytla.

10 Napadeným usnesením Tribunál konstatoval, že žaloba Portugalské republiky byla zjevně podána po uplynutí stanovené lhůty, a byla tedy podána opožděně.

11 V tomto ohledu Tribunál rozhodl, že lhůta pro podání žaloby proti spornému rozhodnutí začala plynout od jeho oznámení Portugalské republice, k němuž došlo dne 23. června 2015. Podle jednacího řádu Tribunálu uplynula podle Tribunálu lhůta pro podání žaloby, včetně lhůty z důvodu vzdálenosti, dne 2. září 2015 o půlnoci.

12 Tribunál v důsledku toho odmítl žalobu Portugalské republiky jako nepřípustnou.

Návrhová žádání účastnic řízení

13 Svým kasačním opravným prostředkem se Portugalská republika domáhá, aby Soudní dvůr:

— zrušil napadené usnesení v rozsahu, v němž Tribunál rozhodl, že námitka nepřípustnosti vznesená Komisí je opodstatněná;

— rozhodl, že žaloba proti spornému rozhodnutí byla podána řádně ve lhůtě stanovené v článku 263 SFEU, a

— uložil Komisi náhradu veškerých nákladů řízení.

14 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— rozhodl, že kasační opravný prostředek podaný Portugalskou republikou je nepřípustný a podpůrně neopodstatněný, a

— uložil Portugalské republice náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

15 Na podporu svého kasačního opravného prostředku uplatňuje Portugalská republika tři důvody, které vycházejí z nesprávného právního posouzení při použití čl. 263 šestého pododstavce SFEU.

K přípustnosti

Argumentace účastnic řízení

16 Komise namítá nepřípustnost kasačního opravného prostředku z důvodu, že všechny důvody kasačního opravného prostředku předložené Portugalskou republikou jsou nepřípustné, jelikož tento členský stát pouze zpochybňuje napadené usnesení na základě týchž argumentů, které uplatnil před Tribunálem, aniž uvedl skutečnosti a důvody, na jejichž základě se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení.

17 Kromě toho argument Portugalské vlády, podle něhož měl Tribunál v případě neexistence naléhavých důvodů pro opačný postup upřednostnit výklad článku 263 SFEU, který nevede ke zmeškání lhůty pro podání její žaloby, je rovněž nepřípustný, jelikož se týká posouzení skutkových okolností.

18 Portugalská republika zpochybňuje námitku nepřípustnosti vznesenou Komisí.

Závěry Soudního dvora

19 V rozsahu, v němž Komise zpochybňuje přípustnost tohoto kasačního opravného prostředku z důvodu, že Portugalská republika navrhuje pouhý přezkum argumentů, které již byly uplatněny před Tribunálem, je třeba připomenout, že z čl. 168 odst. 1 písm. d) a čl. 169 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora vyplývá, že kasační opravný prostředek musí přesně uvádět napadené prvky rozhodnutí, jehož zrušení je navrhováno, jakož i právní argumenty, o které se tento návrh konkrétně opírá. Kasační opravný prostředek, který se omezuje na opakování nebo doslovné převzetí žalobních důvodů a argumentů, které již byly uplatněny před Tribunálem, včetně těch, které se zakládaly na skutečnostech tímto soudem výslovně odmítnutých, nesplňuje požadavky na odůvodnění vyplývající z těchto ustanovení (rozsudek ze dne 19. ledna 2017, Komise v. Total a Elf Aquitaine, C-351/15 P, EU:C:2017:27, bod 30, jakož i citovaná judikatura).

20 Pokud však navrhovatel zpochybňuje výklad nebo použití unijního práva ze strany Tribunálu, lze v průběhu řízení o kasačním opravném prostředku o právních otázkách přezkoumaných v prvním stupni znovu diskutovat. Kdyby totiž navrhovatel nemohl svůj kasační opravný prostředek takto opřít o důvody a argumenty již použité před Tribunálem, ztrácelo by řízení o kasačním opravném prostředku částečně smysl (rozsudek ze dne 19. ledna 2017, Komise v. Total a Elf Aquitaine, C-351/15 P, EU:C:2017:27, bod 31, jakož i citovaná judikatura).

21 V projednávaném případě není cílem kasačního opravného prostředku Portugalské republiky pouhý přezkum žaloby podané k Tribunálu, nýbrž právě zpochybnění výkladu čl. 263 šestého pododstavce SFEU, který provedl Tribunál, a právních úvah, které jej vedly k závěru, že žaloba tohoto členského státu byla zjevně podána po uplynutí stanovené lhůty, a tedy opožděně.

22 Portugalská republika za tímto účelem dostatečně přesně označila kritizované prvky napadeného rozhodnutí, jakož i argumenty uplatněné na podporu svých návrhových žádání směřujících ke zrušení.

23 Co se dále týče přípustnosti argumentu, podle něhož Tribunál měl v případě neexistence naléhavých důvodů pro opačný postup upřednostnit výklad článku 263 SFEU, který nevede ke zmeškání lhůty pro podání její žaloby, je třeba konstatovat, že se tento argument netýká „posouzení skutkových okolností“, nýbrž že se týká podmínek použití tohoto ustanovení.

24 Kasační opravný prostředek Portugalské republiky je tedy přípustný.

K věci samé

K druhému a třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

– *Argumentace účastnic řízení*

25 Portugalská republika tvrdí, že se Tribunál dopustil několika pochybení při výkladu čl. 263 šestého pododstavce SFEU, zejména v bodě 31 napadeného usnesení.

26 Ze znění tohoto ustanovení podle Portugalské republiky vyplývá, že zveřejnění sporného rozhodnutí v Úředním věstníku je rozhodující pro lhůtu pro podání žaloby. Pojem „podle okolností“ totiž znamená, že počátek běhu lhůty pro podání žaloby musí být určen podle pořadí způsobů zveřejnění, které se nachází v tomto ustanovení. Z toho vyplývá, že oznámení je ve vztahu ke zveřejnění podpůrné, a to i v případě rozhodnutí, jejichž zveřejnění není povinné. Tento výklad je podpořen rozsudkem ze dne 10. března 1998, Německo v. Rada (C-122/95, EU:C:1998:94), a umožňuje dodržet zásadu právní jistoty a zamezit jakékoli diskriminaci mezi členskými státy.

27 Portugalská republika kromě toho uvádí, že Tribunál měl upřednostnit výklad článku 263 SFEU, který nevede ke zmeškání lhůty pro podání její žaloby, a za tímto účelem odkazuje na rozsudek ze dne 26. září 2013, PPG a SNF v. ECHA (C-625/11 P, EU:C:2013:594).

28 Na podporu tohoto argumentu Portugalská republika odkazuje rovněž na rozsudek ze dne 22. ledna 1997, Opel Austria v. Rada (T-115/94, EU:T:1997:3, bod 124), z něhož vyplývá, že zásada právní jistoty vyžaduje, aby byl každý akt oznámen dotyčné osobě takovým způsobem, aby tato osoba mohla s jistotou zjistit okamžik, od něhož dotčený akt vyvolává právní účinky. Z téhož rozsudku rovněž vyplývá, že tento požadavek právní jistoty se uplatní obzvláště tehdy, jde-li o právní akt, který může mít finanční důsledky, aby dotčeným osobám bylo umožněno seznámit se přesně s rozsahem jejich povinností, které jim ukládá.

29 Kromě toho Portugalská republika tvrdí, že Tribunál v bodě 37 napadeného usnesení opominul důsledky, které vyplývají z ustálené praxe Komise, která v Úředním věstníku zveřejňuje rozhodnutí o zúčtování výdajů vynaložených členskými státy v rámci EZZF a EZFRV.

30 V tomto ohledu z rozsudku ze dne 10. března 1998, Německo v. Rada (C-122/95, EU:C:1998:94), podle Portugalské republiky vyplývá, že mohla legitimně očekávat, že sporné rozhodnutí bude v Úředním věstníku zveřejněno a že lhůta k podání žaloby začne plynout od data zveřejnění.

31 Kromě toho Tribunál nezohlednil právní účinky, které vyplývají ze skutečnosti, že Komise zveřejňuje rozhodnutí o zúčtování výdajů v řadě L Úředního věstníku.

32 Portugalská republika rovněž uvádí, přičemž vychází z usnesení ze dne 27. listopadu 2007, Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret a Akar v. Komise (C-163/07 P, EU:C:2007:717, body 32 a 36), že Komise „jednala způsobem, který mohl způsobit, že procesní subjekt jednající v dobré víře mohl být zmaten“, a že Soudní dvůr uznává, že některé situace lze považovat „za náhodu nebo vyšší moc, takže proti dotyčným nelze namítat zánik nároku na základě zmeškání lhůty“.

33 Komise navrhuje, aby byl druhý a třetí důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

– Závěry Soudního dvora

34 Podle čl. 263 šestého pododstavce SFEU musí být žaloba na neplatnost podána ve lhůtě dvou měsíců, a to podle okolností ode dne vyhlášení příslušného aktu, ode dne jeho oznámení navrhovateli nebo ode dne, kdy se o něm navrhovatel dozvěděl.

35 Kromě toho z čl. 297 odst. 2 třetího pododstavce SFEU vyplývá, že na rozdíl od aktů, které musí být zveřejněny v Úředním věstníku, se zejména rozhodnutí, ve kterých je uvedeno, komu jsou určena, oznamují těm, jimž jsou určena, a nabývají účinku tímto oznámením.

36 Ze znění obou těchto ustanovení Smlouvy o FEU ve vzájemném spojení vyplývá, že co se týče žaloby na neplatnost, okamžik, který je nutno zohlednit pro stanovení počátku běhu lhůty pro podání žaloby, je okamžik zveřejnění, pokud toto zveřejnění, které je podmínkou pro vstup aktu v platnost, je stanoveno v této Smlouvě, a okamžik oznámení v ostatních případech uvedených v čl. 297 odst. 2 třetím pododstavci SFEU, mezi nimiž se nachází i případ rozhodnutí, ve kterých je uvedeno, komu jsou určena.

37 Soudní dvůr potvrdil tento výklad čl. 263 šestého pododstavce SFEU a konstatoval, že co se týče aktu, ve kterém je uvedeno, komu je určen, je závazné pouze znění oznámené posledně uvedeným, i kdyby byl tento akt rovněž zveřejněn v Úředním věstníku (rozsudek ze dne 13. července 1966, Consten a Grundig v. Komise, 56/64 a 58/64, EU:C:1966:41, s. 491).

38 Z toho vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí Portugalská republika, nemá oznámení aktu ve vztahu k jeho zveřejnění v Úředním věstníku podpůrnou povahu, pokud jde o stanovení okamžiku počátku běhu lhůty pro podání žaloby, která se uplatní na adresáta tohoto aktu.

39 Rozsudek ze dne 10. března 1998, Německo v. Rada (C-122/95, EU:C:1998:94), neumožňuje dospět k odlišnému závěru. V bodě 35 uvedeného rozsudku totiž Soudní dvůr rozhodl, že ze samotného znění čl. 263 šestého pododstavce SFEU vyplývá, že kritérium týkající se data seznámení se s aktem jako počátku běhu lhůty pro podání žaloby má ve vztahu ke kritériím týkajícím se data zveřejnění aktu nebo data jeho oznámení podpůrnou povahu.

40 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je třeba konstatovat, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když zejména v bodě 36 napadeného usnesení rozhodl, že pro účely stanovení lhůty pro podání žaloby je třeba zohlednit oznámení sporného rozhodnutí Portugalské republice, a nikoli zveřejnění tohoto rozhodnutí v Úředním věstníku.

41 Ostatní argumenty uplatněné Portugalskou republikou v rámci jejího druhého a třetího důvodu kasačního opravného prostředku nemohou tento závěr zpochybnit.

42 Je tomu tak v případě tvrzení Portugalské republiky, podle něhož měl Tribunál upřednostnit výklad čl. 263 šestého pododstavce SFEU, který nevede ke zmeškání lhůty pro podání její žaloby, jelikož rozsah tohoto ustanovení vykládaného ve spojení s čl. 297 odst. 2 třetím pododstavcem SFEU je v každém případě jednoznačný a jeho formulace nevede k pochybnostem o jeho výkladu.

43 Z téhož důvodu nemůže Portugalská republika tvrdit, že Komise tím, že zveřejnila rozhodnutí o vyúčtování nákladů vynaložených členskými státy v rámci zemědělských fondů, jednala způsobem, který mohl způsobit, že „procesní subjekt jednající v dobré víře mohl být zmaten“, že její výklad čl. 263 šestého pododstavce SFEU představuje omluvitelný omyl (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 17. května 2002, Německo v. Parlament a Rada, C-406/01, EU:C:2002:304, bod 21), nebo že výklad tohoto ustanovení, který Tribunál provedl, je v rozporu se zásadou právní jistoty.

44 Ze všech předcházejících úvah vyplývá, že druhý a třetí důvod kasačního opravného prostředku je třeba zamítnout.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

45 Portugalská republika uvádí, že po oznámení sporného rozhodnutí, k němuž došlo dne 23. června 2015 a které označuje za „předběžné“, jí uvedené rozhodnutí bylo oznámeno „s konečnou platností“ dne 20. července 2015. Toto posledně uvedené datum představuje okamžik začátku plynutí lhůty pro podání žaloby, jelikož na rozdíl od toho, co vyplývá z bodu 42 napadeného usnesení, oznámení učiněné dne 23. června 2015 jí neumožnilo seznámit se v plném rozsahu se sporným rozhodnutím, což Komise potvrdila, když uznala, že toto oznámení nebylo ani bezchybné, ani úplné. Její žaloba tedy byla podána včas.

46 Komise navrhuje, aby byl první důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

– Závěry Soudního dvora

47 Co se týče otázky, zda došlo k řádnému oznámení unijních aktů, Soudní dvůr měl příležitost objasnit, že rozhodnutí je řádně doručeno v okamžiku, kdy je sděleno adresátovi a kdy se tento může s tímto rozhodnutím seznámit (usnesení ze dne 2. října 2014, Page Protective Services v. ESVČ, C-501/13 P, nezveřejněné, EU:C:2014:2259, bod 30).

48 V tomto ohledu z bodů 26 a 27 napadeného usnesení vyplývá, že sporné rozhodnutí bylo dne 23. června 2015 oznámeno Portugalské republice, která se mohla seznámit s obsahem uvedeného rozhodnutí, jakož i s důvody, na nichž je založeno. Kromě toho v bodě 42 tohoto usnesení Tribunál konstatoval, že jediným cílem následného sdělení ze dne 20. července 2015 byla změna tiskového formátu číselných tabulek v příloze sporného rozhodnutí a toto sdělení se netýkalo portugalského jazykového znění, které nebylo změněno, ani pokud jde o obsah, ani pokud jde o jeho vyhotovení.

49 Co se týče argumentu Portugalské republiky vycházejícího z toho, že Tribunál v tomto ohledu zkreslil skutkové okolnosti a důkazy, postačí uvést, že všechny skutečnosti uvedené ve sporném rozhodnutí, které se týkají Portugalské republiky, vyplývají jednoznačně ze znění tohoto rozhodnutí oznámeného dne 23. června 2015.

50 Z výše uvedeného vyplývá, že sporné rozhodnutí bylo Portugalské republice řádně oznámeno dne 23. června 2015.

51 Pokud jde o sdělení ze dne 20. července 2015, z judikatury Soudního dvora v každém případě vyplývá, že rozhodnutí, které pouze potvrzuje předcházející rozhodnutí, jak je tomu zjevně v projednávaném případě, nevede k počátku běhu nové lhůty pro podání žaloby, jelikož žaloba na neplatnost podaná proti rozhodnutí, které pouze potvrzuje předchozí rozhodnutí, jež nebylo napadeno ve stanovených lhůtách, je nepřípustná (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 21. listopadu 1990, Infortec v. Komise, C-12/90, EU:C:1990:415, bod 10).

52 Vzhledem k výše uvedeným úvahám se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 27 napadeného usnesení rozhodl, že oznámení sporného rozhodnutí učiněné dne 23. června 2015 umožnilo Portugalské republice seznámit se s obsahem tohoto rozhodnutí, jakož i s důvody, na nichž je založeno, a v bodě 44 napadeného usnesení, že lhůta pro podání žaloby proti spornému rozhodnutí začala plynout od okamžiku jeho oznámení Portugalské republice, k němuž došlo dne 23. června 2015, a nikoli od sdělení ze dne 20. července 2015.

53 První důvod kasačního opravného prostředku je tedy třeba zamítnout.

54 Ze všech předcházejících úvah vyplývá, že kasační opravný prostředek je třeba zamítnout v plném rozsahu.

K nákladům řízení

55 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný.

56 Podle čl. 138 odst. 1 téhož jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě jeho čl. 184 odst. 1, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

57 Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Portugalská republika neměla ve věci úspěch, je důvodné uložit posledně uvedené náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

1) **Kasační opravný prostředek se zamítá.**

2) **Portugalské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Podpisy.